

WOJEWODA ŁÓDZKI

SO-II.431.4.2023

Łódź, dnia 29 maja 2023 r.

**Pan
Radosław Arkusz
Wójt Gminy Dalików**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 190), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 224.) w związku z art. 5 ust. 2 oraz art. 4 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, z 2023 r. poz. 497), zespół kontrolerów w składzie:

Iwona Kozłowska – Kierownik Oddziału spraw obywatelskich, pełniąca funkcję kierownika zespołu kontrolerów oraz

Daniel Sałuda – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale spraw obywatelskich w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniący funkcję członka zespołu kontrolerów – przeprowadził kontrolę prawidłowości realizacji zadań z zakresu ewidencji ludności przez Wójta Gminy Dalików.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Wójt Gminy Dalików – Pan Radosław Arkusz.

Czynności kontrolne zostały rozpoczęte w dniu 11 kwietnia 2023 r. (data doręczenia akt do kontroli) i zakończone w dniu 8 maja 2023 r. Kontrola objęła swym zakresem przestrzeganie przepisów prawa w zakresie ewidencji ludności zawartych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

Podczas kontroli sprawdzono prawidłowość prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych i prawidłowość udostępniania danych osobowych z zakresu ewidencji ludności.

Mając na uwadze dokonane podczas kontroli ustalenia stwierdzono, iż zadania objęte kontrolą w zdecydowanej większości były realizowane zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o ewidencji ludności, obowiązującymi w okresie poddanym kontroli.

W zakresie postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych w 2022 r. przeprowadzono dwa postępowania zakończone decyzją administracyjną i sprawdzono dokumentację dotyczącą tych spraw. Wszystkie zostały zakończone wydaniem decyzji o wymeldowaniu obywatela polskiego z miejsca pobytu stałego. Skontrolowano postępowania pod kątem spełnienia wymogów proceduralnych, uregulowanych w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 775). Sprawdzono między innymi prawidłowość przeprowadzenia postępowania dowodowego, wywiązanie się z obowiązku zapewnienia stronom czynnego udziału w prowadzonym postępowaniu, terminowość załatwiania prowadzonych spraw, prawidłowość sporządzania decyzji oraz doręczania pism i decyzji stronom postępowania. Zasadniczo postępowania były prowadzone zgodnie ze standardami wynikającymi z przepisów K.p.a.

Jedynie w sprawie nr 5343.2.2022 organ gminy ustalił posiadanie przez wnioskodawcę przymiotu strony postępowania, na podstawie kopii dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, potwierdzonej za zgodność z oryginałem przez samego wnioskodawcę (na kserokopii aktu notarialnego umowy przekazania własności gospodarstwa rolnego z dnia 12 lutego 1988 r. Rep. A 132/88 znajduje się adnotacja wnioskodawcy „Potwierdza za zgodność” opatrzona datą i podpisem wnoszącego).

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 28 K.p.a. – stroną postępowania administracyjnego jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. W sprawach z zakresu ewidencji ludności obowiązkiem organu meldunkowego jest ustalenie, czy wnioskodawca posiada tytuł prawny do lokalu. W świetle art. 28 ust. 2b ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do lokalu może być w szczególności umowa cywilnoprawna, odpis z księgi wieczystej albo wyciąg z działów I i II księgi wieczystej, decyzja administracyjna lub orzeczenie sądu.

Zamiast oryginału dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem,

radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub doradcą podatkowym (art. 76a § 2 K.p.a.). Jeżeli odpis dokumentu został sporządzony w formie dokumentu elektronicznego, poświadczenie jego zgodności z oryginałem, dokonuje się przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego albo podpisu osobistego (§ 2a).

Upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, poświadcza zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie za zgodność z oryginałem obejmuje: podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki lub uszkodzenia), należy stwierdzić to w poświadczeniu (art. 76a § 2b K.p.a.).

Jeśli zatem przy składaniu wniosku o wymeldowanie wnioskodawca okazał jedynie kopię dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu – to należało wezwać wnioskodawcę na podstawie art. 50 § 1 K.p.a. w związku z art. 61a tej ustawy, pod rygorem odmowy wszczęcia postępowania – do przedłożenia oryginału lub urzędowo poświadczonej kopii aktu notarialnego lub innego dokumentu potwierdzającego prawo do lokalu, a następnie włączyć ten dokument do akt sprawy. Jeśli zaś postępowanie już zostało wszczęte to należało wezwać wnioskodawcę na podstawie art. 50 § 1 K.p.a. w związku z art. 105 § 1 tej ustawy, pod rygorem umorzenia postępowania – do przedłożenia oryginału lub urzędowo poświadczonej kopii dokumentu potwierdzającego prawo do lokalu, po czym uzupełnić akta postępowania o ten dokument.

Upoważniony pracownik urzędu gminy, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, mógł także na żądanie strony, poświadczyć zgodność odpisu dokumentu z oryginałem (art. 76a § 2b K.p.a.), by następnie uzupełnić akta sprawy o ten dokument. Przepisy K.p.a. nie dają podstaw do samodzielnego uwierzytelniania przez stronę złożonych do akt sprawy dokumentów, za wyjątkiem sytuacji wskazanej w powołanym art. 76a § 2 K.p.a., który przewiduje, że kopia dokumentu może zostać poświadczona za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub doradcą podatkowym.

Ustalenie przymiotu strony postępowania w sprawie meldunkowej jedynie na podstawie kopii dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, stanowi naruszenie art. 28 K.p.a. i art. 28 ustawy o ewidencji ludności.

Przyczyną powstałych nieprawidłowości było niedołożenie należytej staranności w stosowaniu przepisów K.p.a. oraz przepisów ustawy merytorycznej, przez pracownika urzędu gminy, do którego obowiązków należało prowadzenie postępowań w sprawach meldunkowych.

W zakresie udostępniania danych osobowych z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL, weryfikacji podlegała dokumentacja dotycząca 20 wniosków o udostępnianie danych osobowych, na podstawie art. 46 ustawy o ewidencji ludności.

Udostępnianie ww. danych odbywało się w oparciu o wnioski zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych po wykazaniu interesu faktycznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2523 z późn. zm.), a od 14 lipca 2022 r. – rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1493).

We wszystkich skontrolowanych sprawach wnioskodawcy prawidłowo uzasadnili potrzebę uzyskania danych osobowych.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach wnioski pochodziły od podmiotów realizujących zadania publiczne, którym dane udostępniane są nieodpłatnie (w przeważającej większości skontrolowanych spraw o udostępnienie danych wnioskowali komornicy sądowi, a w trzech sprawach był to kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dalikowie).

We wszystkich skontrolowanych przypadkach pozytywnie rozpatrzono wnioski i udostępniono żądane dane, zaś pracownik udostępniający dane posiadał upoważnienie kierownika jednostki do działania w tym zakresie.

Niestety przy rozpatrywaniu wniosków o udostępnianie danych osobowych z zakresu ewidencji ludności i udzielaniu odpowiedzi wnioskodawcom, organ gminy nie ustrzegł się powtarzalnych błędów. Otóż w części skontrolowanych spraw zakres udostępnionych danych osobowych, nie był zgodny z żądaniem wnioskodawcy, a w szczególności doszło do nadmiarowego udostępnienia danych osobowych (tzn. udostępnienia szerszych danych aniżeli żądane we wniosku).

Tak więc w sprawie nr 5345.11.2022 nadmiarowo udostępniono numer, serię i datę ważności dowodu osobistego osoby poszukiwanej oraz miejsce jej urodzenia. W sprawach nr 5345.4.2022 i 5345.78.2022 nadmiarowo udostępniono odpowiednio imię ojca osoby poszukiwanej oraz miejsce urodzenia osoby poszukiwanej.

Natomiast w sprawach nr 5345.60.2022, 5345.64.2022 i 5345.65.2022 kierownik GOPS w Dalikowie żądał udostępnienia danych z rejestru PESEL o adresie zameldowania na pobyt stały, a udostępniono mu nadto dane na temat miejsca urodzenia osoby poszukiwanej i okresu jej zameldowania (w sprawie nr 5345.60.2022), numeru PESEL i okresu zameldowania osoby poszukiwanej (w sprawie nr 5345.64.2022) oraz numeru PESEL osoby poszukiwanej (w sprawie nr 5345.65.2022).

Powyższe spowodowało nieprawidłowości polegające na udostępnieniu danych nieobjętych żądaniem.

Wskazać należy, że postępowanie o udostępnienie danych wszczynane jest wyłącznie na wniosek strony, a zatem organ udostępniający dane jest związany żądaniem strony i nie może udostępniać danych nieobjętych wnioskiem. Podobnie udostępnienie jedynie części żądanych danych bez podania przyczyny takiego postępowania, należy uznać za nieprawidłowe. Powyższy tryb postępowania spowodował naruszenie przepisów postępowania administracyjnego oraz art. 47 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności, zgodnie z którym dane jednostkowe z rejestrów mieszkańców oraz rejestru PESEL udostępnia się na wniosek, w którym zgodnie z rozporządzeniem określającym jego wzór, zamieszcza się zakres żądanych danych o osobie, której wniosek dotyczy.

Przyczyną powstania nieprawidłowości było niedołożenie należytej staranności przy weryfikacji wniosków o udostępnienie danych i udzielaniu odpowiedzi w tym zakresie. Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest pracownik urzędu gminy, do którego obowiązków należało udostępnianie danych osobowych. Pracownik urzędu gminy powinien przykładać większą uwagę do zakresu udostępnianych danych i udostępniać tylko te dane, których żąda wnioskodawca.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, działalność organu gminy w zakresie kontrolowanych spraw oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z dokonanymi ustaleniami zobowiązuję do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz ustawy o ewidencji ludności. Zobowiązuję również Pana Wójta do zobligowania pracowników wykonujących zadania z zakresu ewidencji ludności do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz ustawy o ewidencji ludności.

Jednocześnie proszę o poinformowanie o sposobie wdrożenia wskazanych wyżej zaleceń w ciągu trzydziestu dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Łódzkiego
Marta Wojtaszewska
Z-ca Dyrektora Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/*